

EL LLENGUATGE

Quant gran

Entre les formes *quant* i *quan* existeixen freqüents confusions, derivades principalment del fet que aquestes dues formes solen tenir una mateixa pronúncia (la t de *quant* és normalment muda). La guia que es basa en el significat — *quant* indica quantitat i *quan* indica temps— indueix algun cop a escriure erròniament «Quan fa que no ha dit res?» en lloc de *Quant fa que no ha dit res?*, perquè hom no té en compte que en aquest cas *quant* significa precisament *quant de temps*: cal veure la diferència entre *Quan vindràs?* (En quin moment vindràs?) i *Quant trigaràs?* (Quant de temps trigaràs?). I la guia que recorre a la comparació amb les formes equivalents del castellà — *quant* equival i correspon a «cuanto» i *quan* a «cuando»— no sol preveure que en alguns casos *quant* equival del fet, a la forma «cuán» del castellà.

Existeix, efectivament, encara que avui poc usat, un valor adverbial de *quant*, que el Diccionari Fabra defineix amb els termes «en quina mesura» i que il·lustra amb l'exemple *Vegeu, doncs, quant gran ha estat la seva gosadia*. Amb aquest valor *quant* s'usa únicament davant els adjectius i els adverbis. L'hem sorprès algun cop en textos de persones que no hi recorren mai en el seu llenguatge parlat i espontani, cosa que ens permet fàcilment deduir que és degut a influències llibresques, especialment de models castellans. I ho confirmo el fet que hi solen donar la forma gràfica *quan* — «Quan gran» «Quan bonic», etc.—, és a dir, la forma més acostada a la del castellà. Com hem vist, aquestes construccions són considerades ben legítimes, però cal recórrer, si de cas, a la forma *quant*: *No cal dir quant tristos s'han quedat*. Però són sens dubte molt més usuals les construccions amb d'altres termes intensius i ponderatius, especialment amb el terme *que*: *Que gran ha estat* (o *Que gran que ha estat*) *la seva gosadia*, *Que de pressa han anat!* *No cal dir que s'han quedat molt tristos*. Notem el recurs utilísim que constitueix el verb *arribar* com a mot intensiu: *Que n'arriba a ser, de poca-traça!*

Al costat de l'ús de *quant* que hem comentat, la Gran Enciclopèdia recull també, indicant el seu caràcter arcaïtzant, el que exemplifica amb la frase *Quan major és l'honor, tant major és la càrrega*, com es veu, en correlació amb *tant*, i que té com a equivalents del castellà les formes «cuanto» i «cuan»

Albert Jané